

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1

Titlul proiectului de act normativ

Ordonanță de urgență pentru prorogarea termenelor de intrare în vigoare a Legii nr. 301/2004 – Codul penal și a Legii nr. 294/2004 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal

Secțiunea a 2-a

Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației actuale

Legea nr. 301/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 575 din 29 iunie 2004, prin care a fost adoptat un nou Cod penal, a prevăzut intrarea în vigoare a acestuia la un an de la data publicării în Monitorul Oficial al României, deci 29 iunie 2005.

Prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 58/2005, pentru modificarea Legii nr. 301/2004 – Codul penal și a Legii nr. 294/2004 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, termenul de intrare în vigoare a actelor normative mai sus menționate a fost prorogat la data de 1 septembrie 2006.

Ulterior, a fost adoptată Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 50/2006, privind unele măsuri pentru asigurarea bunei funcționări a instanțelor judecătorești și parchetelor și pentru prorogarea unor termene, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 566 din 30 iunie 2006, prin care este prorogat din nou, prin art. 6, termenul de intrare în vigoare a noului Cod penal – Legea nr. 301/2004, cu modificările ulterioare și a Legii nr. 294/004 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, la data de 1 septembrie 2008.

Având în vedere că Legea nr. 301/2004 nu este însoțită de un Cod de procedură penală, este evidentă imposibilitatea de a pune în aplicare normele de drept substanțial. Lipsa unui Cod de procedură penală adaptat normelor de drept substanțial prevăzute de Legea nr. 301/2004 face imposibilă funcționarea justiției penale.

Ministerul Justiției a demarat un proiect de elaborare a unui pachet legislativ complet în materie penală, care să corespundă standardelor europene actuale, fiind astfel elaborat un proiect de Cod penal, alături de un proiect de Cod de procedură penală, care a fost publicat pe site-ul Ministerului Justiției și pentru care au fost desfășurate dezbateri publice.

Acest proiect realizează o operă de actualizare a instituțiilor juridice fundamentale, în vederea unei mai bune desfășurări a actului de justiție și a înlăturării deficiențelor constatate în practică în ultimii 50 de ani. În același timp, acest proiect de Cod este compatibil și cu proiectul noului Cod de procedură penală, elaborat de asemenea de către o comisie constituită la nivelul Ministerului Justiției.

Precizăm că față de Legea nr. 301/2004, proiectul de Cod penal inițiat de Ministerul Justiției are o formă actualizată, corespunzătoare exigențelor la nivel european în materia politicii penale.

Acest proiect păstrează actuala viziune, în concordanță cu opiniile majorității practicienilor din domeniul dreptului, cu privirea la instituția infracțiunii.

În elaborarea proiectului s-au urmărit pe de o parte, valorificarea tradiției legislației penale române, iar pe de altă parte racordarea la curente de reglementare actuale ale unor sisteme juridice de referință în dreptul penal european. Aceste două direcții avute în vedere la elaborarea proiectului au putut fi conciliate prin analiza atentă a evoluției legislației penale române. Astfel, în valorificarea tradiției legislației noastre penale s-a pornit de la prevederile Codului penal din 1936, multe dintre ele menținute și de Codul penal în vigoare. Așa cum este

cunoscut, Codul din 1936 a avut două surse de inspirație principale – Codul penal italian și Codul penal din Transilvania (în esență, de inspirație austriacă). În același timp, este o realitate că, în prezent, reglementările penale cu cea mai largă influență în dreptul european aparțin în continuare spațiului german și italian. Convergența reglementărilor propuse de proiect cu cele din aceste legislații, și cu cele pe care ele le-au inspirat (dreptul spaniol, elvețian, portughez), a permis valorificarea creativă a tradiției naționale, concomitent cu realizarea unor reglementări conforme cu tendințele actuale ale dreptului penal european. Fidelitatea față de tradiția italo-germană nu presupune însă preluarea unor dispoziții din aceste legislații în forma în care le se regăseau la momentul elaborării Codului penal din 1936, ci, dimpotrivă, luarea în considerare a evoluțiilor intervenite în aceste sisteme, a teoriilor și a reglementărilor moderne dezvoltate între timp.

Pentru toate aceste considerente, membrii comisiei nu s-au raliat opțiunii Comisiei de elaborare a Legii nr. 301/2004, care a adoptat modelul francez (abandonat de legiuitorul nostru penal în 1936), ca principală sursă de inspirație pentru reglementările nou introduse. Această orientare a Comisiei de elaborare a proiectului nu a presupus însă în nici un caz ignorarea soluțiilor adoptate de alte sisteme europene, cum este cazul dreptului francez, belgian, olandez sau cel al unora dintre țările scandinave.

În perioada aprilie – septembrie 2007, Ministerul Justiției a organizat dezbateri publice, cu judecătorii și procurorii de la instanțele, respectiv parchetele din București și din țară, cu scopul de a fi prezentate rațiunile și argumentele care fundamentează reglementările propuse, obținându-se totodată și importante observații de la participanți.

În cadrul acestor dezbateri, în urma observațiilor și propunerilor formulate de participanți, a reieșit necesitatea realizării unor modificări și completări ale Proiectului noului Cod penal.

Față de cele menționate, la nivelul Ministerului Justiției, s-a constituit o comisie pentru definitivarea proiectului de Cod penal, cu luarea în considerare a observațiilor și a amendamentelor desprinse din cadrul dezbaterilor cu judecătorii și procurorii. Comisia astfel constituită va asigura, în același timp, compatibilitatea și armonizarea prevederilor proiectului Codului penal cu cele ale Proiectului noului Cod de procedură penală.

Având în vedere cele expuse mai sus, considerăm că această situație justifică adoptarea prezentului proiect ca ordonanță de urgență.

Urgența prorogării termenului de intrare în vigoare a Legii nr. 294/2004 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal se impune de asemenea din următoarele considerente:

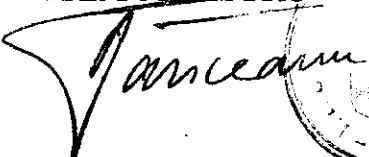
Intrarea în vigoare a Legii nr. 294/2004 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal este condiționată de intrarea în vigoare a Legii nr. 301/2004 – Codul penal. Legea nr. 294/2004 a fost elaborată pe baza sistemului de pedepse stabilit prin prevederile Legii nr. 301/2004 – Codul penal, sistem fundamental diferit de cel prevăzut de Codul penal în vigoare. Structura și sistematizarea Legii nr. 294/2004 se grefează pe structura Legii nr. 301/2004 – Codul penal, care instituie împărțirea infracțiunilor în crime și delikte, instituind pedepse diferite de cele prevăzute de Codul penal în vigoare, de exemplu închisoarea strictă sau amenda sub forma zilelor-amendă, motiv pentru care este necesară prorogarea, totodată, și a termenului de intrare în vigoare a Legii nr. 294/2004 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

Precizăm, de asemenea, că Parlamentul României a adoptat Legea 275 din 4 iulie 2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, la elaborarea căreia s-au avut în vedere prevederile documentelor internaționale relevante, în principal Regulile standard minime pentru tratamentul deținuților, document adoptat de Primul Congres ONU cu privire la prevenirea infracțiunilor și tratamentul aplicat infractorilor din 30 august 1955, aprobate de ECOSOC prin rezoluțiile 663 C(XXIV)/1957 și 2076 (LXII)/1977, Regulile europene cu privire la penitenciare adoptate prin Recomandarea R (87) 3 a Consiliului de Miniștri al Consiliului Europei, rapoartele Comitetului european pentru prevenirea torturii și hotărârile materiale ale Curții Europene a Drepturilor Omului. Prevederile noii legi privind

executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal sunt în acord cu sistemul de pedepse consacrat de Codul penal în vigoare.
2. Schimbări preconizate Prezentul proiect de ordonanță de urgență prorogă termenul de intrare în vigoare a Legii nr. 301/2004 – Codul penal și a Legii nr. 294/2004 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.
Secțiunea a 3-a Impactul socio-economic al proiectului de act normativ
1. Impactul macro-economic - nu este cazul.
2. Impactul asupra mediului de afaceri - nu este cazul.
3. Impactul social Adoptarea prezentului proiect de act normativ conduce la buna funcționare a sistemului justiției penale, precum și la corelarea normelor de drept substanțial cu cele de drept procedural penal.
4. Impactul asupra mediului - nu este cazul.
Secțiunea a 4-a Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani) - nu este cazul.
1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care: a) buget de stat, din acesta: (i) impozit pe profit (ii) impozit pe venit b) bugete locale: (i) impozit pe profit c) bugetul asigurărilor sociale de stat: (i) contribuții de asigurări Nu se estimează modificări ale veniturilor bugetare.
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care: Nu se estimează modificări ale cheltuielilor bugetare.
3. Impact financiar, plus/minus, din care: a) buget de stat – nu are impact asupra bugetului de stat. b) bugete locale – nu are impact asupra bugetelor locale.
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare - nu este cazul.
5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare - nu este cazul.
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare - nu este cazul.
7. Alte informații

Secțiunea a 5-a Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare	
1. Proiecte de acte normative suplimentare	
2. Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în materie - nu este cazul.	
3. Decizii ale Curții Europene de Justiție și alte documente - nu este cazul.	
4. Evaluarea conformității cu legislația comunitară	
5. Alte acte normative și /sau documente internaționale din care decurg angajamente	
Secțiunea a 6-a Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ	
1. Informații privind procesul de consultare cu organizațiile neguvernamentale, institutele de cercetare și alte organisme implicate (reprezentanți ai comunității de afaceri, asociațiilor profesionale și ai societății civile implicate)	
2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea, precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ.	
3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 521/2005, privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale, la elaborarea proiectelor de acte normative Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.	
4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente	
5. Informații privind avizarea: Consiliul Legislativ a avizat favorabil proiectul de ordonanță de urgență, prin avizul nr.702/11.06.2008.	
Secțiunea a 7-a Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ	
1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ	
2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.	
Secțiunea a 8-a Măsuri de implementare	
1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și /sau locale - înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente.	
2. Alte informații	

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de lege anexat, în vederea aprobării Ordonanței de urgență a Guvernului pentru prorogarea termenelor de intrare în vigoare a Legii nr.301/2004 – Codul penal și a Legii nr.294/2004 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

PRIM-MINISTRU

CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU

